

GEBEDSDIENST AMAZONEGROEP: 22 - 23 APRIL 2023

INLEIDING

Het is 1854. De Amerikaanse regering wil het land van de Dwamish-stam kopen. Hiertegen richt zich opperhoofd Seattle met de volgende woorden:

"Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons. De geurende bloemen zijn onze zusters: het rendier, het paard, de grote adelaar zijn onze broeders. De schuimkoppen in de rivier, het sap van de weidebloemen, het zweet van de pony en van de man, het is allemaal van hetzelfde geslacht, óns geslacht... De lucht is kostbaar voor de rode man, want alles deelt dezelfde lucht... Dit weten wij: de aarde behoort niet aan de mens. De mens behoort aan de aarde. Dit weten wij: alles hangt samen, zoals het bloed dat een familie verbindt. Alles hangt met alles samen."

HOE HET BEGON

Beste mensen,

Op Paasdag stierf mijn 'grote vriend' Huub Oosterhuis; van hem zijn deze woorden: "Deze wereld is verschrikkelijk; er lijkt geen beginnen aan; er is geen God en geen Jezus die Afrika van de honger zal redden; God zwijgt zo diep in alle talen dat je denkt: hij bestaat niet; zo voelt het. Er is maar één oplossing: dat je 'en toch' zegt en 'hier ben ik'; en om je heen kijkt of er nog iemand is die óók; en dat je dan samen probeert te redden wat je redden kunt".

Een kerk, een parochie, bestaat uit een aantal mensen die telkens opnieuw afspreken dat 'zij zullen proberen te redden wat er te redden valt.' Solidariteit proberen; aansluiting zoeken bij al het goede dat overal in deze wereld gedaan wordt tegen de verschrikking in, overal; in die beweging bevinden wij ons als Amazonewerkgroep, in die tegenbeweging.'

Toen enkele jaren geleden in Brazilië het Amazone oerwoud op veel plekken in brand stond (in brand gestoken werd voor geldelijk gewin!) voelde ik en voelden enkele mensen hier met mij: het is verschrikkelijk; er is geen beginnen aan; er is maar één oplossing: dat je 'en toch' zegt en 'hier ben ik'; en om je heen kijkt of er nog iemand is die ook en dat je samen probeert te redden wat je redden kunt.

Zo is het begonnen; zo zijn we als Andreasparochie, samen met Heerlen Mondiaal en met de Steungroep Indianen in Brasil, op weg gegaan. En: Wij worden serieus genomen, oerserieus; er wordt naar ons geluisterd!

Pastor Geert Bles

GEBED

Met de zegeningen van onze oudste vrouwen en mannen,
en van de voorouders van onze oudste ouderen.

Met respect voor de wateren en hun volken,

Met respect voor de kinderen en onze jeugd,

Met respect voor de vruchtbare gronden van de Reconcavo en de
rijke wateren van de Allerheiligenbaai, die zoveel van onze broeders
door de eeuwen hebben gevoed.

Met de kracht van de winden, vanuit het quilombo-dorp van Conceicao
de Salinas, voorouderlijk visgebied veroverd en bewaakt door generaties van
zwarte vrouwen- krijgers, spreken wij hier namens het Web Samenwerkingsverband van de
volken van Bahia. Hier zijn we in een gebied dat gevuld is met herinneringen aan de
Tupinambá en de Tupiniquim, die hier vele eeuwen regeerden en ook in het bloed en de
ziel van velen van ons levend zijn gebleven.

LEZING

Uit de profeet Amos, de schapenfokker en vijgenkweker uit de 8e eeuw voor Christus: Jullie verachten hen die in de poort het recht verdedigen, jullie verafschuwen hen die de waarheid spreken. Jullie vertrappen de zwakken en eisen een deel van hun graan op. Daarom: huizen van steen hebben jullie gebouwd, maar je zult er niet in wonen; prachtige wijngaarden hebben jullie geplant, maar je zult er geen wijn van drinken. Want ik weet hoe talrijk jullie misdaden zijn, hoe groot jullie zonden: jullie keren je tegen de onschuldigen, jullie ontvangen steekpenningen, jullie ontnemen de armen in de poort hun recht. Wie verstandig is, zwijgt in deze tijd, want het is een kwade tijd. Zoek het goede, niet het kwade. Dan zullen jullie

leven en dan zal de Heer, de God van de hemelse machten, met jullie zijn, zoals jullie altijd zeggen. Haat het kwade, heb het goede lief en zorg dat er recht wordt gedaan in de poort....Ik heb een afkeer van jullie feesten, ik wijs ze af, jullie samenkomsten verdraag ik niet. Ik schep geen behagen in de brand- en graanoffers, die jullie mij brengen; de vetgemeste beesten van jullie vredeoffers keur ik geen blik waardig. Bespaar mij het geluid van jullie liederen; de klank van jullie harpen wil ik niet horen. Laat liever het recht stromen als water, en de gerechtigheid als een altijd voortvloeiende beek.

OVERWEGING

Met mijn verhaal over Brazilië/het Amazonegebied/de indianen of de "Inheemse/oorspronkelijke Volken" van Brazilië, over Cimi (het indianenpastoraat) en hoe ik hierbij betrokken ben geraakt, wil ik

Ik wil starten met zo'n 25 Jaar geleden, toen er hier op de Andreas (en dat is natuurlijk niet toevallig!) twee lekenmissionarissen van het Braziliaanse Indianenpastoraat CIMI ingekwartierd zaten, zo'n drie maanden lang, denk ik. Wat kwamen die hier doen, waarom waren ze hier?

In die tijd werkte ik bij Missionair Centrum. Bij missie en derdewereld betrokken zijn is geen eenrichtingverkeer (van: wij/Europa/blank hebben de kennis, de waarheid, superieur. Maar: kijken naar wat er in de wereld speelt, samen leren kijken, studeren, voelen, bekommeren, samen leren, met en van elkaar, werken aan verandering. De onrust en onvrede delen, de strijd en soms de woede delen. En dit programmeren, uitbouwen in een programma van UITWISSELING, van gezamenlijke verantwoordelijkheid, met mensen en organisaties overzee.

Zo kwam ik eind 1996 met collega's uit Kenia/Afrika en nog een NL-collega, bij **CIMI/Br** terecht om samen een uitwisselingsprogramma op te starten. De eerste fase was vooral kennismaken. Elkaars werk bezoeken, de organisatie en de mensen leren kennen, en zeker ook de indianen gemeenschappen (zo'n 10-tal gemeenschappen heb ik er mogen bezoeken, op verschillende plekken en ook in heel verschillende situaties: grotere welvarende en ondernemende dorpen (landbouw, eco-toerisme!), maar ook dorpen zonder veel voorzieningen: geen gezondheidszorg of onderwijs, misschien ook wel omdat ze zelf minder strijdbaar waren).

Na eeuwen (sinds 1492, de zogenaamde óntdekking van Amerika) waarin de inheemse volken als niet-mensen werden afgeslacht, uitgebuit, verjaagd en vermoord, waar neergekeken werd op hun cultuur, leefwijze, hun godsdienst, maakte het indianenpastoraat in Brazilië 50 jaar geleden een grote verandering door (was onder meer de tijd van het Vaticaanse Concilie). De indianen hadden gestreden voor erkenning, voor rechten op hun grond, eigen onderwijs, erkenning als volwaardige burgers. En het Indianen Pastoraat CIMI besloot hen hierin ter zijde te staan, te helpen waar nodig, hun cultuur en godsdienst mee te ondersteunen. En CIMI bood de inheemse volken aan als brug te functioneren: een brug tussen deze vele volken en volkjes en de maatschappij, de autoriteiten. Het pastoraat bood

ook aan de positie en de faciliteiten van de RK-kerk in te zetten: b.v. ruimtes om bijeen te komen en b.v. te bemiddelen naar medestanders en organisaties in Brazilië en het buitenland.

CIMI groeide uit tot een grote organisatie, verspreid over een groot deel van Brazilië, dicht bij de woonplekken van de gemeenschappen, een honderdtal jongeren en veel religieuzen, samenwerkend met andere pastorale diensten (land pastoraat, arbeid, daklozen, studenten enz.)

Terug in NL: wat doe je met zo'n ervaring?

Op MC doorgaan + oprichting landelijke Werkgroep Indianen in Brasil:

- luisteren naar waar de inheemse gemeenschappen voor gaan, voor strijden: landrechten, inkomen, toekomst jeugd, onderwijs, gezondheidszorg, enz.
- bekendheid geven, vaak ook situaties van geweld, van de kant van grootgrondbezitters, sommige autoriteiten, politie, bedrijven
- ontvangst bezoekers/delegaties, manifestaties, nieuwsberichten doorgeven
- protesten en klachten ondersteunen naar autoriteiten in Brazilië en hier in Nederland

Wat kom je op je eigen weg tegen?

- Bouw en internationale acties rond Bouw **Belo Monte stuwdam** (vol poten Amazone gebied met stuwdammen, mijnbedrijven = einde natuur, einde bestaan inheemse Volken. Je wordt gewezen op de rol en verantwoordelijkheid van Europese en NL bedrijven, m.n. Siemens en Arcadis (Levering van grote installaties, gemalen – onderzoeken en begeleiding natuurontwikkeling en milieu).
- **Siemens:** brief als **consument en koper** van hun artikelen en handtekeningenlijsten festivals
- En als **consument:** binnen de Amazone Werkgroep spreken we over producten uit Brazilië die van gestolen en bezet indianenland komen? Of van plekken waar duidelijk milieuvriendelijk gewerkt wordt (berucht zijn de grote hoeveelheden landbouwgif) of met mensenrechtenschendingen : soja, vlees, mais.

Nogmaals de Indianen

Geen sprookjesland mensen van vlees en bloed, groot deel woont in traditionele dorpen, veel gezamenlijk optrekken, ook bewust van de dreiging van de toekomst/ staat/ bedrijfsleven/ invasies/ dieven van grondstoffen

Mensen zijn me lief geworden, in Brazilië, en hier via de alle berichten, over hun strijd om erkenning van rechten op grond, om zichzelf te mogen blijven in een ook voor hen veranderende wereld, hun kinderen die soms een toekomst zoeken buiten hun gemeenschappen...

Ik voel me medeverantwoordelijk binnen mijn grenzen en mogelijkheden, verontwaardigd en boos. Wetend: Wat hen overkomt, overkomt ons en heel de aarde! Wat de bewoners van het Amazonegebied en het gebied zelf overkomt, overkomt ons en heel de aarde, alle bewoners van de aarde.

Nog een leermoment van de CIMI-cursus in Belem – in Amazonegebied (...) dat me niet meer verliet: Encantar (cursus nieuwe missionarissen CIMI/Belem) – “bekoren”, “betoveren”, in verrukking brengen – chanter/zingen/toezingen: natuur, planten, dieren, rivieren. Encantar (natuurbeleving, je deel weten van de natuur/schepping; verantwoordelijk voor de goederen van de aarde, de maat weten.

Wim van Kempen

OPPERHOOFD SEATTLE

"De blanke man behandelt zijn moeder, de aarde, en zijn broer, de lucht, als koopwaar, die hij kan uitbuiten en weer verkopen als bonte kralen. Zijn honger zal de aarde kaalvreten en slechts een woestijn achterlaten...Wat is de aarde zonder dieren? Als al de dieren weg zijn, zal de mens sterven aan een gevoel van grote eenzaamheid. Want wat er gebeurt met de dieren, gebeurt spoedig met de mens. Alle dingen hangen samen. Wat er met de aarde gebeurt, gebeurt met de kinderen van de aarde."